

Уманський національний
університет садівництва
Факультет економіки і
підприємництва
Кафедра обліку і
оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Бухгалтерський облік у фінансово- кредитних установах»

Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Спеціальність:	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u>
Освітня програма:	<u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>
Навчальний рік, семестр:	<u>2022-2023 н. р., семестр 1</u>
Курс (рік навчання)	<u>1 (1)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Галина Аніщенко
Профайл лектора	https://oblik.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/profesorosko-vikladackij-sklad/anischenko-galina-y.html
Контактна інформація лектора(e-mail)	anishchenkohalina@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=136

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	➤ формування у майбутніх фахівців сучасної системи знань з теорії і практики бухгалтерського обліку у фінансово-кредитних установах, методології обліку за основними фінансовими операціями
Завдання курсу	➤ набуття вмінь і навичок щодо застосування відповідних методів та прийомів обліку господарських операцій у банківській, бюджетній та комерційній сферах, пов'язаних із обліком активів, капіталу, зобов'язань
Компетентності	➤ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ➤ здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ➤ здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ➤ здатність працювати автономно ➤ розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури ➤ здатність складати та аналізувати фінансову звітність ➤ здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування ➤ здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку ➤ здатність вести облік у фінансово-кредитних установах з врахуванням чинної нормативно-правової бази регулювання бухгалтерського обліку в Україні ➤ здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації щодо раціональної організації обліку з урахуванням специфіки об'єктів бухгалтерського обліку та основних господарських процесів у фінансово-кредитних установах
Програмні результати навчання	➤ знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем ➤ знати та розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем ➤ формувати та аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію ➤ ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем ➤ виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань ➤ знати і розуміти теоретичні основи та особливості функціонування фінансових систем, нормативно-правового регулювання їх бухгалтерського обліку, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері комерційних та державних фінансів, банківської

	справи та страхування ➤ володіти принципами організації бухгалтерського обліку у фінансово-кредитних установах та основними вимогами до реєструючої системи фінансових організацій ➤ розуміти особливості ведення обліку та застосовувати на практиці знання при вирішенні конкретних виробничих ситуацій для суб'єктів діяльності, які займаються фінансово-кредитними операціями
--	--

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)
Змістовий модуль 1. Облік у банках				
Тема 1. Основи побудови фінансового обліку в банках	4/2	Поняття та значення облікової системи комерційного банку. Характеристика аналітичного і синтетичного обліку в комерційних банках. Порядок документування у банківських установах. Класифікація специфічних об'єктів бухгалтерського обліку та їх детальна характеристика. Принципи будови Плану рахунків бухгалтерського обліку комерційних банків України. Призначення кожного класу та розділу рахунків.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Тема 2. Облік касово-розрахункових операцій комерційних банків	4/4	Характеристика основ організації касової роботи комерційного банку. Порядок документування операцій у прибуткових та видаткових касах. Особливості інкасації грошової виручки. Облік цінностей і документів у грошових сховищах банку. Синтетичний облік касових операцій. Порядок ревізії цінностей.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Тема 3. Облік пасивних операцій комерційних банків	2/2	Сутність пасивних операцій, порядок та умови здійснення депозитних операцій комерційного банку України. Особливості бухгалтерського обліку депозитних операцій. Бухгалтерський облік доходів та витрат за вкладними (депозитними) операціями банку. Облік та відображення коштів, залучених за ощадними (депозитними) сертифікатами.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Тема 4. Облік активних операцій комерційних банків	2/2	Загальні принципи бухгалтерського обліку кредитних операцій, у тому числі за овердрафтом, операцій репо. Положення щодо принципів бухгалтерського обліку кредитних операцій на позабалансових рахунках. Облік застави та методика аналізу кредитного ризику.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Самостійна робота студентів				5
Модульний контроль				5
Змістовий модуль 2. Облік у бюджетних установах				
Тема 5.	4/2	Поняття бюджетних установ і	Опрацювання лекційного	4

Основи побудови бухгалтерського обліку у бюджетних установах		правові засади їх діяльності. Роль і завдання бухгалтерського обліку в управлінні бюджетною установою та особливості його організації. Порядок документування господарських операцій та перелік регістрів бухгалтерського обліку бюджетних установ. План рахунків та бухгалтерського балансу бюджетної установи. Поняття бюджетної класифікації, призначення видатків.	матеріалу; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 6. Облік доходів, видатків та фінансово-розрахункових операцій	4/8	Поняття та види доходів і видатків бюджетних установ, особливості їх обліку. Порядок обліку доходів загального та спеціального фонду. Облік касових та фактичних видатків. Загальний порядок фінансування та облік грошових коштів у бюджетних установах. Принципи і методи фінансування бюджетних установ, порядок фінансування за відомчою структурою та через органи Державного казначейства України. Облік операцій з грошовими коштами. Облік розрахунків у порядку планових платежів та з іншими дебіторами і кредиторами.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Самостійна робота студентів				5
Модульний контроль				5
Змістовий модуль 3. Облік страхової діяльності				
Topic 7. Accounting in insurance organizations Тема 7. Ведення обліку в страхових організаціях	6/4	Peculiarities of organization and task of accounting in insurance activity. Attention is paid to clarifying issues of accounting for insurance payments and settlements with policyholders. The procedure for accounting for reinsurance operations is considered as a separate issue. The types and specifics of accounting for insurance reserves are highlighted. The procedure for accounting of costs and revenues of insurance activity and formation of financial results is considered. Особливості організації і завдання обліку у страховій діяльності. Увага приділяється з'ясуванню питань обліку страхових платежів та розрахунків зі страхувальниками. Окремим питанням розглядається порядок обліку операцій перестрахування. Висвітлено види та специфіку обліку страхових резервів. Розглядається порядок обліку витрат і доходів страхової діяльності та формування фінансових результатів.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Самостійна робота студентів				5

Модульний контроль				5
Змістовий модуль 4. Облік кредитних спілках та ломбардах				
Тема 8. Облік позикових операцій у кредитних спілках та ломбардах	6/4	специфіку організації ломбардних операцій. Розглядається детальна схема документального оформлення приймання майна у заставу. Відображення в обліку операцій з надання ломбардами позики під заставу та операцій з продажу заставного майна. Вивчається порядок обліку розрахунків з позичальниками кредитних спілок. Студенти знайомляться з особливостями формування та відображення в бухгалтерському обліку витрат, доходів та фінансових результатів кредитних спілок.	Опрацювання лекційного матеріалу; виконання розрахункових практичних робіт, наведених у методичних вказівках; виконання завдань, відведених для самостійного опрацювання; проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	8
Самостійна робота студентів				5
Модульний контроль				5
Всього за курс	32/28			100

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з навчальної дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи та модульного контролю тощо).
Політика щодо академічної доброчесності	Під час проведення контрольних заходів (тестування та темами курсу та модульними завданнями) здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (за погодженням із деканом факультету) з використанням освітньої платформи Moodle

Розподіл балів, які отримують студенти при формі контролю «залік»

Види робіт	Поточне тестування та самостійна робота								Сума
	Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3	Змістовий модуль № 4	
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Денна форма навчання									
Тестові завдання	4	4	4	4	4	4	4	4	32
Розрахункові завдання	4	4	4	4	—	4	4	4	28
Самостійна робота	5				5		5	5	20
Поточний модульний контроль	5				5		5	5	20
Усього	42				22		18	18	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посіб. / П.Й. Атамас. посіб. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392с.
2. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах / П.Й. Атамас : навч. посіб. 4-те вид. перероб та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.
3. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: посібник / Чернікова І.Б., Дергільова Г.С., Нестеренко І.В. – Х.: «Видавництво «Форт», 2015. – 200 с.
4. Бухгалтерський облік: основи ведення і методологія [Текст]: Навчальний посібник / В.С. Уланчук, Н.І. Загребельна, Г.Ю. Аніщенко, Г.Л. Бурляй; за заг. ред. В.С. Уланчука. Умань : Уманське комунальне видавничо-поліграфічне підприємство Черкаської обласної ради, 2015. 520 с.
5. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування. Навч. Посібник / За ред. В.І. Лемішовського. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «Інтелект+» Інститут післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2007. – 1104 с.
6. Варцаба В.І., Машіко К.С. Облік у банках (у таблицях і схемах) : Навч. посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. – 184 с
7. Волкова І.А. Бухгалтерський облік у банках / І.А. Волкова, О.Ю. Калініна. Навч. посіб. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 520 с.
8. Гарматій Т.О. Облік та аудит в страхових компаніях [Електронний ресурс] / Т.О. Гарматій : навч. посіб. – URL:
http://pro-u4ot.info/files/books/oblik/U4ot_v_CK_pro-u4ot.info.pdf
9. Гончаренко О.О., Лютова Г.М. Облік доходів і витрат кредитних спілок та їх відображення у звітності. Ефективна економіка. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=88>
10. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Навч. посіб. / Н.О. Гура. – К.: Знання, 2004. – 541с. – (Вища освіта ХХІ століття).
11. Дадашев Б.А. Кредитні спілки України [Електронний ресурс] / Б.А. Дадашев, О.І. Гриценко : Навч. посіб. К.: – 2010, Центр учбової літератури. – URL:
http://pidruchniki.ws/15840720/finansi/kreditni_spilki_v_ukrayini_-dadashev_ba
12. Загородній А.Г. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: підручник / А.Г. Загородній, І.Й. Яремок, Л.М. Пилипенко, А.С. Мороз. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. – 320с.
13. Лень В.С. Облік і аудит у страхових організаціях / В.С. Лень : навч. посіб. – 2-ге вид., випр. / В.С. Лень. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. – 584с.
14. Литвин Н.Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) [Текст] : підручник/ Н.Б. Литвин. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 676 с
15. Облік і аудит в банках [Електронний ресурс] : Навч. посіб. / О.В. Васюренко, Л.В. Сердюк, О.М. Сидоренко та ін.; За ред. Р.В. Васюренка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – URL: http://pidruchniki.ws/15840720/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/oblik_i_audit_u_bankah_-vasyurenko_ov
16. Стасишен М.С. Облік у банках / М.С.Стасишен, В.Г. Жила : Навч.-метод. посібник. – К.: Каравела, 2009. – 228 с.
17. Табачук Г. П., Сарахман О. М., Бречко Т. М. Т12 Фінансовий облік у банках: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 424 с.

Допоміжна

1. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку банків України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017р. № 89. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>

2. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 29.07.2022 р. № 162. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text>
3. Інструкція щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету [Електронний ресурс]: наказ Державного казначейства України від 12.03.2012р. № 333. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12/para18#n18>
4. Методичні рекомендації щодо ведення бухгалтерського обліку кредитною спілкою та об'єднаною кредитною спілкою [Електронний ресурс]: Розпорядження Державної комісії фінансових послуг України від 18.12.2003р. № 171. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0171486-03>
5. План рахунків бухгалтерського обліку банків України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 11.09.2017р. № 89. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0089500-17#n30>
6. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 31.12.2013р. № 1203. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>
7. Положення про основи процентної політики Національного Банку України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 21.04.2016р. № 277. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0277500-16>
8. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.2000р. № 2121-III. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
9. Про заставу [Електронний ресурс]: закон України від 02.10.1992р. № 2654-XII. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>
10. Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015р. № 1219. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-16/para13>
11. Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 21.02.2018р. № 14. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014500-18>
12. Про затвердження інструкції з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України [Електронний ресурс]: постанова правління Національного банку України від 20.10.2004р. № 495. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1425-04>
13. Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні [Електронний ресурс]: постанова правління Національного банку України від 25.09.2018р. № 103. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0103500-18#n16>
14. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18>
15. Про затвердження Порядку бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ [Електронний ресурс]: наказ Державного казначейства України від 02.04.2014р. № 372. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0426-14>
16. Про затвердження Порядку відкриття та закриття рахунків у національній валюті в органах Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]: наказ Державної казначейської служби України від 22.06.2012р. № 758. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1206-12>
17. Про затвердження Порядку казначейського обслуговування державного бюджету за витратами [Електронний ресурс]: наказ Міністерства Фінансів України від 24.12.2012р. № 1407. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0130-13>
18. Про затвердження Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України [Електронний ресурс]: Постанова Правління Національного банку України від 13.11.2018р. № 120. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0120500-18#n192>
19. Про затвердження Методики формування страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя [Електронний ресурс]: розрядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.2004р. № 3104. – URL: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0019-05>
20. Про затвердження типових форм меморіальних ордерів, інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору та порядку їх складання [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 08.09.2017р. № 755. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17>

21. Про затвердження форм карток і книг аналітичного обліку суб'єктів державного сектору та порядку їх складання [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 29.06.2017р. № 604. – URL.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0895-17>

22. Типова кореспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом та зобов'язаннями розпорядниками бюджетних коштів та державними цільовими фондами [Електронний ресурс]: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2015р. № 1219. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16#n4>

Інформаційні ресурси

1. Дисципліна освіта в Уманському національному університеті садівництва. <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=136>
2. Наукова бібліотека Уманського НУС. <https://library.udau.edu.ua/>
3. Науково-виробничий журнал «Облік і фінанси». <http://www.afj.org.ua/ua/>
4. Нормативні документи з бухгалтерського обліку. <http://vobu.ua/ukr/documents/accounting>
5. Професійна газета «Все про бухгалтерський облік». <http://vobu.ua/ukr/>
6. Репозитарій Уманського НУС. <http://lib.udau.edu.ua/>
7. Сайт для бухгалтерів «Бухгалтер 911». <https://buhgalter911.com/uk/>
8. Сайт довідників та аналітичної інформації з бухгалтерського обліку. <https://www.buhoblik.org.ua/>
9. Сайт міністерства фінансів України. <https://mof.gov.ua/uk>